

ЦИЈЕНА:
За Црну Гору на годину 8 перпера, на по године 4 перпера.
За Аустро-Угарску Босну и Херцеговину на годину 12 перпера на по године 6 перпера.
За све остале земље годишње 20 франака у злату, на по године 10 франака у злату.
Претплата се прима само у годишњим и полугодишњим роковима.
Поједино број 20 пара за Црну Гору, — за Иностранство 25 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Власник: Државна Штампарија

Издаје суботом

Одговорни уредник: М. Павловић

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ НИКОЛА I по милости Божјој КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Правде ријешили смо и рјешавамо:

да се Владимиру Поповићу, члану Обласног Суда на Цетињу, на основу чл. 21. закона о чиновницима грађ. реда уважи оставка, коју је поднио на државну службу.

Наш Министар Правде нека изврши овај указ.

Цетиње, 1. септембра 1912. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Правде,
Д. Вукотић с. р.

Надзорни одбор за просвјетне и црквене добротворне фондове, наменован ријешењем г. заступника Министра Просвјете и Црквених Послова од 18. јула т. г. бр. 2775, на својој претходној сједници, одржаној на дан 10. августа т. г. конституисао се, изабрав за председника г. Љуба А. Бакића а за дјеловођу г. Јов. Кешељевића.

Одбор је отпочео повјерене му послове, те овим путем позива сва она лица и установе, при којима се досад највише поменути фондови на руковање налазе, да их пријаве овоме одбору, како би одбор могао правилно вршити повјерене му послове.

Истовремено ставља се до знања онима, који имају или који би имали намеру да завјештају своје имање или један његов дио на добротворне сврхе било на просвјетне било на црквене, да се о томе претходно обрате овом одбору ради потребног обавјештења о начину установљења односног завјештања.

Из III-ће редовне сједнице Надзорног одбора за просвјетне и црквене добротворне фондове, од 26. августа 1912. год.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Његово Величанство Краљ Господар у четвртак послје подне вратио се на Цетиње са Тополице, гдје се још задржала Краљевска Породица.

— Његово Краљ. Височанство Краљевић Насљедник у сриједу пред вече био је на Цетиње, гдје се задржао до сјутра дан у јутру, па се опет вратио на Тополицу.

Јарослав Врхлишки

велики чешки народни pjesник

У понедељак, 27. августа, преминуо је на свом добру Добешлицу крај Прага велики чешки народни pjesник Јарослав Врхлишки, који је и код нас познат са својих лијепих pjesама и новела. Он је почео да побољева још прије четири године, али се од почетка ове године сматрао да је изгубљен, јер се стање његове болести било јако погоршало. Тако се смрт његова већ мјесецима ишчекивала.

Јарославу Врхлишком право је име Е. мил Фрида, али је у књижевности познат само по свом псеудониму. Он се родио у Лоунима 4. фебруара 1853. г. Отац му је био трговац. Слаба тјелесна конструкција малог Фрида није његовим родитељима улијевала никакве наде на његов дуг живот, али је ипак зато дочекао близу шездесет година. Школовао се у Сланом и у Клатовима, а по том ступио 1872. г. у теолошки факултет прашког универзитета као питомац надбискупског сјеменишта. Доцније напустио теологију и упише се на филозофски

факултет, на коме је изучавао историју и филозофију, а по свршеном школовању оде у Италију као васпитач. Када се 1876. г. повратио у домовину, постављен је за сеплента прашког педагогија, а годину за тим поста секретар на чешкој техници. Наскоро се и оженио Људмилом, ћерком познате чешке списатељице Жофије Подлипске. Године 1882. пошао је са женом у Париз, гдје је провео непуну годину, а по повратку у Праг уређивао је признати чешки књижевни лист „Свјетозар“. По том је наставио путовање по Данској, Пољској и Чешкој. Упоредо са његовим напредовањем у књижевности, напредовао је и у служби. За редовног члана чешке академије изабран је 1890. г., а када је уређивао „Зборник свјетске поезије“, постао је члан разних учених друштава. Г. 1892. наменован је за почасног доктора филозофије на чешком универзитету, а годину затим град Праг изабрао га је за почасног грађанина, којом приликом је обасут разним даровима и новчаним прилозима. Те исте године постао је ванредни професор универзитета за општу литературу, а 1898. г. постао је и редовни професор. Г. 1901. постављен је за доживотног члана аустријске горње куће.

На књижевности је почео да ради још као гимназист. На јавност је са својим радовима изашао још 1871. г. када је учио у Клатовима. Још тада је узео име Врхлишки по потоку Врхлице. Тај му је псеудоним предложио његов пријатељ Јозеф Томајер, који га је као најбољег ученика у школским предметима поучавао, а који је такође на књижевности радио.

Врхлишки је у развоју чешке поезије како по мислима и по pjesничкој грађи, тако и по формалној страни његове поезије епохална појава. Зато је успјешно и дјеловао и утицао на сву чешку модерну поезију. Грађу за своја pjesничка дјела црпио је из свих вијекова и из свих народа. Дотле је чешким pjesницима био идеал само Словенство. Он је први почео да уноси у чешку поезију човјечанство. Он се лађао и запада и истока, и сјевера и југа, и прошлости и садашњости, и природе и богова, и људи онаких какве их је митологија пружала и какви су у садашњости били. Зато му је и жанр био разноврсан и свуда је с успјехом дјеловао и снажно крчио себи пут к слави и пријзнању све и ако га тренутно нијесу схваћали. И као што је био универзалан, био је исто тако и плодан. Само до 1895 г. он је сјпевао 97 оригиналних pjesничких дјела и превео 72 књиге! Неуморан је био у истраживању свог pjesничког градива и без натежања је успјешно обрађивао све чега се латио, па је неуморно и своје продукте једне за другим изводио. Радио је разноврсно и обилно као мало ко. Његов pjesнички стваралачки дух био је неуморан, као и сама његова физичка снага! Ненадмашан је био и у плодности као и у разноврсности!

Како је познавао врло добро готово све европске језике и њихову литературу, и преводио је врло много. Он је на чешки превео с успјехом велики број лирских, епских и драмских pjesама са разних европских језика, па је чак, уз сарадњу чешких оријенталиста, преводио и персиске и кинеске средовјековне и модерне pjesнике. До своје четрдесете године, до 1893., превео је 383 разна свјетска pjesника, у свему 2356 мањих и већих дјела и pjesама!

Као лирски pjesник Врхлишки је прво био песимиста, а затим је постао велики оптимиста, pjesник среће, љубави и живота. Прве његове pjesме угледале су свијета 1871. г. у „Свјетозару“, а прва његова збирка pjesама „Zhlubin“, 1875 г., у којој и избија његов песимизам. Затим се ређала књига за књигом, дјело за дјелом.

„Из дубине“, „Снови среће“, „Једна година на Југу“, „Епске pjesме“, „Дух и свијет“, „Симфонија“, „Мити“, „Еклоге и pjesме“, „Пjesме једног хаџије“, „С Југа“, „Хиларион“, „Сонети“, „Фреске и Гобелини“, „Перспективе“, „Дневи и ноћи“, „Сунчана пијера“, „Басна о Св. Прокопу“, „Бар Кохба“ његова су pjesничка дјела, која су га прославила и која се сматрају као бисер чешке поезије. Оне усхићују, заносе и читаоца опијају. У њима бије јак и велики дух pjesников.

И на драми је Врхлишки радио. Написао је неколико трагедија, драма и великих игара; нпр. трагедије „Драхомира“ и „Смрт Одисејева“, а велике игре „У Диогеновој бачви“, „Једна ноћ на Карлштину“ и „Пиетро Аретино“. Исто тако написао је и велики број новела, од којих су многе преведене на српски, као и цијела збирка „Шарени окрњци“.

Од његових превода нарочито се истичу дјела Виктора Иго, Леопардија, Балзака, Диме, Дантеа и т. д. Његов превод „Божанске Комедије“ је ненадмашан јединствен превод у свјетској литератури.

Врхлишки је био познат и као одличан есејиста. Ти његови лијепи радови и довели су га на професорску катедру. Из њих се особито истиче велика студија и тачно познавање предмета о коме говори, јер је Врхлишки у тим студијама говорио само о ономе што је сам видио и сам дознао. Зато су и те студије одвајале и биле оригиналне, изворне, а не вјеште компилације и пабирци као што је то код многих наших есејиста.

Његова дјела превеђена су на многе стране језике. Лирске и епске pjesме његове дјелимично су преведене готово на све европске језике. На српски језик их је превео највише писац ових редова, а нарочито у биоградском књижевном листу „Искри“. Неколико његових бољих pjesама превео је Адлер на њемачки у рекламовој универзалној библиотеци. Едмунд Грин уз неке његове pjesме превео је на њемачки и некоје Врхлишкове новеле. Као целину, уз „Шарене окрњке“, на нашем језику имамо Врхлишкови најбоље драмско дјело из старе јеврејске историје „Бар Кохба“, које је превео М. Кунтарић са опширним живописом pjesниковим.

Био је у чешком народу веома омиљен и популаран, те га је чешки народ на сваком кораку обасипао својом пажњом и љубављу, што показују и они силна признања и поклони, која је добио приликом своје четрдесетогодишњице, када су се, почев од града Прага, па сви редом, готово надметали сви чешки градови обдаривајући Врхлишког, чија је смрт у црно завילה цео братски чешки народ.

Желећи великом покојнику лаку груду родне земље и почивање у миру, оволико на брзу руку, у кратко додирујемо његов живот и рад површно, да би смо још колико у идућем броју проговорили о овоме великом човјеку братског нам чешког народа опширно и тиме се одужили његовој свијетлој сијени.

Слава му и част!

Б.

КЊИЖЕВНОСТ, УМЈЕТНОСТ, ПРОСВЈЕТА

Историја књижевности. Издавачка књижарница С. Б. Цвијановића у Биограду јавља да ће ових дана изаћи у њеном издању „Историја Нове Српске Књижевности“ од д-ра Јована Скерлића, ванредног професора историје српске књижевности на универзитету у Биограду. Поодавно се, вели, осјећала велика потреба једне историје нове српске књижевности, како по средњим школама, које су остале без уџбеника, тако и у широј читалачкој публици, која је хтјела да се обавијести у развоју и савременом стању српске књижевности. Г. Јован Скерлић је до сада у засебним монографијама био разрадио најважније периоде нове српске књижевности (рационализам у дјелу „Српска књижевност у XXIII вијеку“, романтизам у дјелу „Омладина и њена књижевност“, реалистички покрет у студији „Светозар Марковић“). Поред тога, у засебним књижевним студијама и оценама писао је готово о свијема важнијим писцима српским. Плод тих десетогодишњих студија и вишегодишњих универзитетских предавања, као и пошљедње резултате проучавања нове српске књижевности, унио је он у ову „Историју нове српске књижевности“. Дјело је рађено на широј историској основи. Нова српска књижевност подијељена је у пет одјељних периода, пет разних духовних праваца, тако да читалац има пуно осјећања целине и књижевног развитака. Затим, обрађена је нарочита пажња на културне прилике и духовне покрете из којих се књижевност у појединим периодима развија-

ла, тако, да ова књига не даје само слику књижевног живота српског, но културног и идејног, целокупног душевног живота српског од почетка XVIII вијека до данас. Сви важнији и карактеристичнији писци српски, рачунајући ту и најновије, оне који данас пишу, засебно су проучавани, дата је њихова кратка биографија, библиографија, оцјене њиховог књижевног рада, обиљежено мјесто које заузимају у историји српске књижевности. На крају књиге је хронолошки преглед писаца, дјела, публикације и главних менаџера у историји српске књижевности. Дјело је израђено нарочито за употребу у средњим школама и за ширу читалачку публику, и зато је писано простим и разумљивим стилем, тако, да га сваки може разумјети. Изнијеће 15 штампаних табак у врло лијепом и укусном издању а цијена ће бити 3 дина. За један мањи круг љубитеља штампа се луксузно издање и стајаће 4-50 дина. — Како ће број ових примерака бити ограничен, нека се заинтересовани јаве благовремено.

Педесетогодишњица прве словачке гимназије. Кроз два дана ће се навршити 50 год., од како је у Великој Ревуци била основана прва словачка гимназија. На свецрквеном евангеличком конвенту, који се одржавао дне 10. јануара 1862. у Великој Ревуци бијаше закључено, да се — користећи се XXVI. чланком закона од 1790. год. — у томе мјесту оснује евангеличка гимназија са словачким наставним језиком. И доиста 3. септембра 1861. бијашу створена прва два разреда тако, да се већ г. 1867. развила потпуна гимназија са 8 разреда. Те године бијаше такођер у Турчанском Св. Мартину основана нова школска евангеличка гимназија и то најприје два, па четири разреда. Г. 1869. било је напоскон отворено у Клаштеру под Зниовом католичка словачка гимназија. Све те гимназије лијепи су успијевале, а уздржавали су их сами Словаци без владине помоћи. Али седамдесетих година за владе Коломана Тисе настала је катастрофа: под изговором да су опасни панславистички расадници — мађарска је влада затворила три гимназије, те их до дандас није отворила. Тако ће Словаци морати славити 50-годишњицу оснивања прве словачке гимназије, која већ давно не постоји. При томе ће на жалост морати констатовати, како је тада, прије либералног народног закона мађарског било много боље него ли данас, послје десет година, јер док онда имађаху три словачке гимназије, данас немају ни једне.

Нове приче. Кроз кратко вријеме изићи ће у издању издавачке књижарнице С. Б. Цвијановића у Биограду књига новела г. Станислава Винавера: „Приче које су изгубиле равнотежу“. Неке од ових прича биле су објављене у „Српском Књижевном Гласнику“, „Дјелу“ и „Босанској Вили“, али је велики њихов дио још необјављен. У својој новој књизи г. Винавер је покушао да приведи у живот своје теорије изнесене у „Мислима“. Главни проблем којим се писац бави јесте: многоструки душевни конфликти које има да издржи једна поносна душа, у гвозденом загрљају ненадних а моћних прохтеја, сударивши се са људивошћу случаја. А изнад свега се вије, као урлик гладних галебова над морем, хладна залеђеност једне воље која не трпи опирања. Јунаци ове књиге су већином жртве славољубља, части, поноса, пркоса, којима подлежу свјесно али по неком мистичном нагону. Књига ће бити врло укусно опремљена и стаће 2 динара.

Српско-хрватској омладини на знање. Уредништво омладинског листа „Зоре“ објављује: Петим бројем часно је завршила „Зора“, гласник српско-хрватске радикално-националне омладине своје прво полугодиште. Кроз све бројеве јасно је провијавао дух новог покрета, нове генерације, „Зора“ се редовно одржавала на висини и била достојан представник нове омладине. И кроз ово пола године њезина морална страна била је велика, али материјална страна није ни близу била осигурана. „Зора“ нема никаквих фондова и од претплате била је уплаћена само — једна петина. И ако се национални покрет у омладини одобра-

ва са свих страна, ипак у потпомагању листа тога покрета не учествује ни 10%, грађанства и то је први пут, да српско и хрватско грађанство оставља омладину саму себи. Ради тога се обраћамо на омладину, да се преко празника у домовини побрине, да њезин лист могне редовно излазити. Њезина је дужност, да свој једини и достојни орган одржи и да сама и прва покаже, да јој је до тога стало. Нова омладина не смије носити на себи гријехе нехајности, који су код старе омладине били тако велики. Претплата годишње К. 8, за средњошколце К. 6; за Србију и остале земље К. 1 више и шаље се на Централну банку чешких штедионица у Прагу, Жиро А 1114. Редакција и администрација: Праг, Таборска ул. 25.

Руска анкета о дјечјој лектури. „Нижегородска дјечја библиотека, секција за хигијену васпитања и образовања“ постоји већ седму годину. Њезино дјеловање даномице бива веће, издашније, а њезин опстанак дневно све оправданији и потребнији, јер број мале читалачке публике бива све бројнији. Ове године замислила је ова ванредно лијепна институција да одржи у писменом облику анкету с дјецом о томе, које и какве књиге највише воле читати. Представници њезини тврдо држе, да ће тако посве тачно одредити правац, којим ваља поћи у одабирању дјечје лектуре и рјешавању тако важног и актуелног питања: Како и какове књиге треба писати за дјецу? А да рад те анкете буде што свестранији, неће се представници „нижегородске дјечје библиотеке“ ограничити само на своју малу читалачку публику, већ и на дјецу градских основних школа, а касније на средњошколску омладину. Анкета ће се обавити овако: дјеци су одаслане дописнице, на којима су оштампана ова питања: а) Волите ли читати? б) Која вам се до сад прочитана књига највише мили? в) Какве књиге најрадије читате: (приче, приповијетке, историјске цртице, географске књиге, приче из животињског царства, путописе, књиге научног садржаја, шаљиве приповијетке итд.)? г) Коју би књигу хтјели читати? д) Колико вам је година? ђ) Гдје полазите или коју полазите школу? ж) Знање ваших родитеља? з) Како вас зову? Ово посљедње питање истакнуто је нарочито стога, да се узмогне одредити, јели дијете, од којег је стигао одговор — дјечак или дјевојчица. А то је потребно не због оне мале читалачке публике, која долази у библиотеку, већ ради дјецe градских школа. Ове дописнице с наведеним питањима подијеле учитељи и учитељице. Они написане одговоре и покупе и опет пошаљу натраг „нижегородској дјечјој библиотеци, секције за хигијену васпитања и образовања“. Кад буду сви одговори скупљени, створиће посебна комисија статистику тих одговора, извући из свега и закључке, а све ће то бити, нема сумње и забавно и поучно.

Антологија. Иашла је из штампе у врао укусном и елегантном цеоном издању „Антологија новије српске лирике“, коју је саставио Богдан Поповић, професор на биоградском Университету. Цијена је 3 динара. Издање С. Б. Цвијановића у Биограду. О овој књизи проговоримо нарочито.

Листово непознато дјело. У току ове сезоне даваће се у дворском позоришту у Бајмару једно до сада непознато дјело чувеног музичара, Фрање Листа. Дворски капелник Рабе нашао је за вријеме свог службовања као чувар Листова музеја у Бајмару читав низ до сада непознатих Листових дјела. Ова су дјела за Листове биографе од велике важности и ако их сам Лист није определио за ширу јавност. Дјело, које ће се ове зиме приказивати у Бајмару, носи наслов „Титан“. У умјетничким круговима влада врло велико интересовање за ову представу.

Неуспјех класичне оперете. Ових дана приказивала се у виноградском градском позоришту у Прагу први пут „музичка шала“ у пет чинова Кладо Тересеа „Телемакова женидба“. Сиже је узет из старог јелинског доба према красној Леметровој приповијетци „Свадба Телемакова“, а обрађен је од самога Жила Леметра и друга му академичара Мориса Монаја. Садржај је у главном овај: Телемак, син Одисеја и Пенелопе, по савјету родитеља хоће да испроси Наусику. Али он се загледа у лијепу Јелену, те оставља Наусику и хоће да узме Јелену за жену. Али интервенцијом богиње Минерве, Телемак се излијечи од љубави наспрам Јелене, те узима ипак Наусику. Фини и умјешни Клод Терас дао је Леметру-Донајевој шали само музичку пратњу, те је уметнуо неколико куплета. У виноградском позоришту ово је дјело превео и режирао драматург др. Килар, трудећи се да цјелокупно приказивање буде у стилу. У овоме је он прилично успио, ма да је било доста тешко пјеваче навикнуте на тон и менар бечке оперете, увести наједном у класични јелински живот. Али публика је врло хладно примила

ову класичну оперету и са нескривеном досадом прелазила преко свих класичних шала и духовитости.

Нова музеална палата у Софији. Из Софије јављају, да је влада расписала међународни натјечај за израду палате за нови музеј и за књижицу.

НАРОДНО ЗДРАВЉЕ

Обољење крвних судова (Скречњавање артерија)

Шта се разумије под скречњавањем крвних судова? У здравом стању могу се крвни судови упоредити са еластичним цијевима, које нијесу само растегљиве, него имају и подобност, да се послије растезања, одмах поново врате у свој стари положај и распон. Од какве је важности ова еластична подобност, изио сам раније, указавши на ту околност, да је стварање крвног млаза од великог значаја не само срчани шмрк, већ и еластични притисак крвних жила.

Крвни судови, код којих је напустило скречњавање, губе ову еластичност и остају проширени до степена, који су, у доба здравих дана, имали при првом крвног млаза. На мјесто меког, еластичног ткива, јавља се отвордло, круто и фосфоркисјелим кречом прожмано ткиво. Разумљиво је да ово повлачи за собом важне посљедице.

Јер, прво, отпада тако важна еластична снага, која олакшава крвоток. Срцу је одређен несразмјерно велики рад: оно мора да протјера крвни млаз кроз дугачке цијеви, које нити су подобне за проширење, нити могу да обухвате крвни млаз. И ако се срце, у први мах, стара да, одебљавањем мускулатуре и проширењем срчане дупље, изведе већи рад, ипак оно, мало по мало, попушта, губи снагу и ступа у стадијум, који одговара срцу које је огрезло у салу.

Али овом скречњавању судова могу се придружити и друге рђаве посљедице. У овом погледу, ствар стоји нарочито лоше са крвним судовима у мозгу. Они особито страдају од кртости, која је посљедица скречњавања. Здраве, еластичне крвне цијеви могу да издрже велики притисак; ломке, кречне лако прскају. А ту су нарочито артерије мозга, међу њима једна једина сасвим непредвиђена, коју крстот нарочито сналази. Прсне ли она, то се крв излије у мозак, наступа капља (шлаг) која не ријетко води смрти или тешкој узетости (супротне тјелесне половине).

Скречњавање утиче, махом, такође и на прскање коритних дуварова. Али она је тако дебела и, поглавито, у спољним дијеловима још као еластична да прска само изнутра тако, да крвни притисак јако прошири остале спољне дијелове зида не распрскајући их. Тада се долази до оних често огромних проширења која могу да доспију, одмах по свом изласку из срца, до величине човјечје главе, гњечећи све што је опкољава, разглављујући и саму грудњачу, притискајући ваздушне цијеви, изазивајући тиме тешке поремећаје. Напокон, или малашке дјелатност срца или огромно раширена аорта прсне и изазове непосредно смрт.

Нека, назад, буде споменута још једна веома неповљна посљедица скречњавања судова. Ријеч је о онијем артеријам, које и саме срце снабдијевају крвљу. Оне излазе као први судови из аорте и прилежу у уздужне и попречне срчане бразде, ли би се потоме разгранале у мишићно ткиво срца. И оне се лако скречњавају и то тако јако, да кречне плочице могу да готово сасвим затворе цијев. Онда се и само срце не снабдијева више уредно крвљу. Особито при напрезањима, која су од утицаја на срце, као што је год и пењање уз степеннице, примјећују се врло неповљне посљедице оскудног храњења срца. Осим тога, наступају врло тешки болови, који се пењу догле, да човјек осјећа крај, а често се срце од једном умири, а и са животом је свршено. Али и без преране, особито брзе смрти, поступно се долази и до ослабљења срца, јер срчани мишић, са оскудице крви, не може више да ради како треба.

Ово примјера, биће ваљда, довољно. Многе друге поремећаје, које изазива скречњавање судова нијесам споменуо, јер би смо се иначе одвећ игубили у појединостима.

Од куда постаје скречњавање судова? Имамо да утврдимо разне узроке. Прво треба узети у озбир отрове, који хронично дјејствују. На првом мјесту треба споменути алкохол, који у сваком па и чистијем облику, као што је употреба вина, доводи до скречњавања судова тако, да код нијаница у сразмјерно раној старости: још прије педесете године могу да наступе симптоми скречњавања.

Али као отров нарочито се има сматрати сифилис. Пацијенти, који су патили од ове тако распрострањене болести а нијесу се подвргавали темељном лијечењу

(живом и јодом), каткада још тридесетих година скречњавање судова. На жалост, постоји још више заблуделих лајика, који поводећи се више за несавјесним и неспремним љечницима, но за савјетима правих љекара — избјегавају рационално лијечење сифилиса, те, у његовом трећем стадијуму, пропадају, прије времена, од скречњавања крвних судова.

Као даљи повод важе и занатлиске болести, нарочито тровање оловом, које овдје спомињемо само летимично.

Вјероватно, требало би овдје навести као узрок и злоупотребу никотином, јер се и код животиња може изазвати вјештачки једна врста скречњавања судова. кад им се за неко вријеме, убризгава слаб никотин.

Главни узрок скречњавања судова јесте постојано повећавање притиска, под којим крв кружи по тијелу. Није овдје мјесто улазити у појединости овога притиска Али ће вам толико бити јасно, да срчана снага пумпања, у вези са еластичношћу судова, има велик притисак на ток крви, под којим стоји тако, да просјечена артерија прска крв великом снагом, као што је случај код водоводне цијеви кад прсне. На постојано абнормалан повећани притисак крви, маса којих узрока, одговарају крвни судови — који си тиме постојано у проширењу потпуно скречњавањем. Тако, горе поменути отрови, дјелимично, поуздано повећавају притисак крви, нарочито алкохол, олово, никотин; али они могу, и као отров, сами по себи, да утичу. неповољно на дуварове судова. Али, на првом мјесту, веома су неповољни по систем крвних судова душевни покрети и узбуђења: они повећавају притисак крви увијек, и најзад доводе до скречњавања. С тога налазимо код човјека, који за собом има живот пун узбуђења, напора и брига а тако исто и претјерано напрезања, махом трајашно повећавање крвног притиска и привремено скречњавање. Љекари се, не без разлога, и боје оваквих болести, сматрајући их узроком привремени удари капље и спречавање крвних судова — скречњавања срца.

Најзад, нека буде поменуто, да и под нормалним приликама, за повећавањем старости ишчежава еластичност судова и ожима маха скречњавање. Мало потом појављује се траг скречњавања и ако је крвни притисак на дуварове судова нормалан. Дуварови судова постају крући и нееластични, док, у дубокој старости, не постану потпуно слични цијевима од печене иловаче. Изгледа, по готову, да је капља — као посљедица скречњавања судова у мозгу и прскања кречног суда — намјерно створена природом као најбржа смрт без икаквих болова. Али оваква смрт треба да наступи тек у дубокој старости.

НАРОДНА ПРИВРЕДА

Прерада рибизле и огрозда

1. **Вино од рибизли.** — Потпуно зреле плодове треба у каквом чистом суду изгњечити помоћу рачвастог дрвета или муљаче, а затијем проциједити кроз сито или педнице. На сваки 10 литара добијеног сока, дода се 20—30 литара чисте бунарске воде, а затијем се дода 10 кграма шећера (на сваки 1 кгр. чистог сока 1 кгр. шећера). шећер се може и истопити, па као такав помијешати са доданом водом и соком.

Ова смејша сипа се потом одмах у већ очишћено и спремљено буре или балон, па се затијем намјести врањ за преваривање, или се у недостатку метне цацић напуњен пмјеском. Никако није препоручљиво при преваривању додати новог сока, јер би се на тај начин образовала сирћетна галица и у мјесто вина добили би сирће. Буре или стаклени суд — балон, не треба сасвијем напунити, него за једну шаку оставити празно, да би преваривање било правилније и угњена киселина, која се при преваривању добија, да има довољно простора, одакле ће моћи што лакше одлазити.

2. **Ликер од црвенијех рибизли.** Овај је ликер уопше од свијех ликера најбољи. Зрели плодови одвоје се од петелке, изгњече и проциједе, па добивеном соку дода се иста количина коњака и ситног истуцаног шећера 200—300 грама на један литар ове течности.

3. **Слатко од рибизли.** На 1 килограм шећера узима се 1/2 кграма рибизли и сок из једног лимуна. Шећер треба добро кувати а затијем воће спустити у исти, и кувати све дотле, док буде потребно.

4. **Комљот (дунст) од рибизли.** За овај начин прераде узме се 1/4 кграма шећера, који се добро прокува и у такав се сипа 1 литар воде. Воће треба претходно очистити, опрати и оставити га да се оциједи, потом се сложи у спремљене тегле и налије прокуваним шећером, затијем треба

их повезати пергамент (дунст) хартијом и сложити пажљиво у какав суд, гдје се тихо на ватри кува у води, док воће не прокључа, а тада се одмах скине с ватре и оставља до употребе. На овај начин справља се компот од огрозда, малине, купине и јагоде.

5. **Сулицхтије.** Узму се три дијела лијених црвенијех плодова, али не презре-лијех и 1 дио бијелих, па се у каквом суду, у који се успе мало воде, метне на ватру и мијеша све док плодови не почну се распадати, потом се скине с ватре и проциједи кроз сито, обично 2 пута, да би сок што бистрији био. Затијем се дода на сваки 1/2 килограма шећера, и поново пристави на ватру и кува 1/4 часа, за које се вријеме сок довољно укува, те да се може упихтијати. Потом се скине с ватре и одмах сипа у спремљене судове.

6. **Вино од огрозда.** а) Чисте и зреле плодове, треба у каквом дрвеном суду изгњечити и водом прелити, па покрити и оставити тако да стоји 24 часа.

По кад-кад ова се количина промијеша, да би се отклонила сирћетна гљивица. Идућег дана оциједи се шира и смјести у буре за преваривање. Комина се може још једанпут прелити водом и на тај начин добијамо друго вино.

На 10 литара чисте оцијеђене шире узима се 15 литара воде, 5—8 килограма шећера.

б) Пошто су плодови изгњечени, комини ћемо додати на сваких 11 килограма плода 18 литара топле воде, и истом комину прелити и тако оставити 2—3 дана. Послије одређеног времена, оциједи се сок и на сваких 11 литара сока дода се 6 килограма шећера и исти се са соком помијеша. Затијем се остави у бурету или каквом балону, да ту потпуно преври.

7. **Комљот од огрозда.** Узму се најљепши и још тврди плодови, па се одвоје дршке и чашиче, потом се приставе у какав суд на ватру, и кувају се до близу кључања, а затијем се скину са ватре. Вода се оциједи, плодови осуше, метну у стаклад или плехане кутије и прелију раствором шећера, а затијем се све заједно кува 15—20 минута, па се послије тога времена изваде и оставе на згодно и подесно мјесто до употребе.

8. **Пекмез од огрозда.** Узме се 1 кграм зрелог огрозда, које се претходно добро оперу у чистој хладној води, а затијем изгњече и прокувају са мало воде у каквом суду на ватри. Потом се проциједи кроз често сито и на сваки добијени литар течности дода се по 1/2 килограм шећера. Ово се пристави поново на ватру и кува све догле, док се згусне.

О женидби земљорадника

У једној статистици нашли смо податке за године 1899—1901. у којој се старости људи жене и дјевојке удају у појединим важнијим земљама у Европи. Од тих података навешћемо неке, који су нам за овај чланак потребни.

Тако од 1000 младожења имали су до 20 година њих 420 у Србији, 59 у Бугарској, 1 у Аустрији, 1 у Пруској, 1 у Баварској, 35 у Холандији, 49 у Белгији, 52 у Енглеској, 9 у Француској, 16 у Италији, 3 у Данској, 2 у Шведској, и 17 у Норвешкој; имали су од 20 до 25 година старости: 269 у Србији, 604 у Бугарској, 132 у Аустрији, 364 у Баварској, 297 у Холандији, 325 у Белгији, 379 у Енглеској, 248 у Француској, 318 у Италији, 289 у Данској, 289 у Шведској и 295 у Норвешкој; остатак младожења имао је преко 25 година.

У напреднијим земљама ни до својих 25 година не ожени се ни половина људи, већ се највећи дио жени у својој 25. до 30. години живота; у Србији пак до своје двадесет прве године ожени се преко четири десетине људи за женидбу, а до двадесет шесте године ожени их се скоро седам десетина. То значи да се у Србији људи и сувише младе жене, и да у погледу ране и преране женидбе Србија предњачи свима земљама у Европи.

Такав је исти случај и са младама (женскињама), гдје их се од 1000 уда до двадесете године 641, а у другом свијету највише се удају од 20.—25. године.

Кад не би никаквих других разлога било, да у погледу старости при женидби и удаји будемо пажљивији, онда би и сами наведени бројеви били довољни да нас на то упуте, јер на сваки начин не можемо ми бити наметнији од цијелога свијета!

Били смо радознали да видимо како стоји однос ране женидбе и удаје према смртним случајевима, па смо у оној истој статистици нашли, да од 1000 умрлих душа долази на дјецу до 5 година старости: у Србији 482, у Бугарској 475, у Италији 414, у Енглеској 366, у Белгији 331, у Данској 288, у Француској, 214. Према наведеном највећа је смртност дјецe у Србији, што неоспорно поред осталог долази и од сувише ране женидбе и удаје.

У погледу бројева имамо само да напоменемо да се ми у том погледу не само не поправљамо, не идемо за наметнијим свијетом, него радимо баш обрнуто. Јер

док се остали свијет, у новије и културније вријеме, жени и удају у све зрелијим годинама, код нас напротив све више има оних којих се жене и удају испод 20 година. Ово посљедње изгледа нам да је у вези са бржим растурањем наших породичних задруга по селима. „Хоће сваки да буде свој господар“, неће да му други заповиједа; па то није случај само за зрелим и пунољетним људима, него и са младићима испод 20 година. У тој тежњи за самосталношћу код нас се отишло и сувише далеко — до разуданости. Стоји то, да ми велике задруге, са више пореских глава и војника, не можемо више одржати; али дозволити и дјеци да раде шта хоће, да се жене и удају и одјељују од задруге кад хоће — противу тога треба војевати и писањем и савјетима, а Бога ми крајње би вријеме било и законодавством.

Није човјек зрио за женидбу ни за управљање својом самосталном кућом и имањем док не наврши бар 21 годину и док не одслужи војску; нити је дјевојка зрела за удају, за одгајивање дјете и за одржавање куће док не наврши бар 18 година.

Противу ране женидбе и удаје писали су у нас и љекари и свештеници. Љекари с правом наводе, да је рана женидба и удаја штетна како по здравље родитеља (човјека и жене), тако и по здравље њихове дјете. Свештеници наводе да и с моралног гледишта рана женидба и удаја није оправдана. Али је најмање оправдана женидба са друштвеног и привредног гледишта. То и јесте најглавнији разлог, што се у напреднијим земљама у новије вријеме свијет жени и удаје у што зрелијим годинама. У новије вријеме све је више сиротиње, људи који не могу да живе од онога што су им родитељи оставили, већ морају све више да раде и да зараде од чега ће живјети, не само они, него и њихова дјеца док не одрасту да могу и сама зарађивати. И шта је онда природније, него да двоје младих људи прије него што се узму, прво нешто зараде, и сачувају од своје зараде, те да у рђавим годинама не долазе у биједу са својом дјецом. Па на тај паметнији свијет морамо се и ми угледати, јер је и код нас по селима све више сиротиње. И онда не треба од једног просијака правити више њих, него прво треба постати човјеком и старати се за породицу, па је тек онда заснивати.

*

Ма да би се о женидби земљорадника могло говорити више и у разним гленима, ми смо за сада истакли као најважније питање: када земљорадник треба да се жени? И као што се из предњег види, ми савјетујемо наше земљораднике, да се не жене док не одслуже војску или бар док не наврше 21 годину, а дјевојке да се не удају док не наврше бар 18 годину. Најбоље би пак било да се људи жене од 25 до 30 година, а дјевојке да се удају од 20 до 25 године.

При женидби и удаји није главно ни љепота ни богатство, већ здравље, добра нарав, поштење, вредноћа и чуварност (штедљивост) човјека и жене, па да проживе срећно и задовољно, да изроде и здрав пород и да га добро однегују и васпитају.

М. Т. П.

Старо саће

Изнијећемо неке чињенице, које нам говоре, шта треба да радимо са старим саћем. Старо саће има једино вриједност за неку истресаљку, јер се при истресању меда не крха лако. Али кад се при истресању меда из младога саћа пазе и кад се употреби таква истресаљка, у којој се може саће окренути у трен ока на другу страну, онда старо саће губи и овдје ону једину вриједност. Дакле можемо рећи, да све прилике говоре против старог саћа.

1.) Старо саће издаје мање воска од младога саћа. Воштина стара н. пр. 5 година изда око 35% воска; 2 године стара око 50%; од једне године стара око 60%; а оно саће у којем није било легла изда око 90% воска. Сасвим ново саће има бијелу боју, али убрзо добије отворено-жуту боју од испарења у кошници. Што је саће старије, све је жута боја угаситија, док стара саће не поцрни сасвим. Према томе знаће пчелар при куповању воштине, да се равна.

2.) У старом саћу су ћелице, у које је матица више година легла, из којих је изишло толико генерација пчела, плиће и уже од ћелица у младом саћу, јер од сваке нимфе (чаурка) остаје не само на дну ћелица него и по странама ћелице слој од кошуљица. Само онај слој на дну ћелице је већи, односно дебљи од слоја по страни ћелице. Између појединих кошуљица на дну ћелице налази се и нешто остатка од хране, док су по странама ћелице кошуљице једне за другом прирасле. Из овога излази, да су старом саћу не само ћелице плиће и уже, него да из тих ћелица излази све слабија генерација пчела, јер у стјешњеној ћелици не може инсекат развити као што треба. Рационалан пчелар према томе не

ће у плодишту тријети старије саће од двије-три године.

3.) Старо саће, у којој је матица годинама легла, није добро ни у медишту употребљавати, јер према оном што смо рекли под 2.) такве ћелице пчеле прије напуне мед од ћелице у маленом саћу. Ово може бити од рђавих посљедица, ако пчеле на таквом саћу зимују. Пчелар ће у јесен при ревизији кошница оставити свакој кошници 7—9 оквира меда. Он је сад без бриге, јер живи у тој нади да ће његове кошнице имати задоста меда све до у прољеће, док не удари паша. Сваки пчелар и треба да остави свакој кошници бар 7 оквира, да би пчеле имале у прољеће меда све до багрена, јер рана прољетна паша (од воћа) често омахне због рђавог времена, па пчелар неће кубурити. Па ако рана прољетна паша и не омахне, то мед пчелару и не пропада, јер га може откланати, да га пчеле измијешају са новим медом или може стари мед употребити за спекулативно прихрањивање. Па опет може пчелар да се превари у рачуну, јер у оних 7 оквира меда у старој саћу има тек толико меда као да је пчелар оставио 3—4 оквира или још и мање меда у нормалним ћелицама. Крај ће бити то, да ће нам пчеле у прољеће помријети од глади, нарочито ако је зима била непостојана и ако се до у прољеће протегне. Ми ћемо се чудити, како то да нам је кошница умрла од глади и како да је потрошила меда из 7 оквира, кад је толико меда довољно и за најачу американку све до у прољеће, док не удари паша у велико. Класичан примјер у овом погледу навео је Иван Маширевић у „Срп. Пч.“ год. III. стр. 155.

4.) Старо саће је наслонац клица од заразних болести, као што смо то већ у једном чланку показали и као што то и научна испитивања говоре. Старо је саће легло свакој нечистоћи и глади, као што је уопште код свих животиња старо гнијездо легло гаду и нечистоћи.

5.) Старо саће је много теже од младог саћа. И то може многога пчелара да превари при одабирању кошница за пресад или при куповању. Под руком изгледа једна плетара довољно тешка, па опет да у њој има мало меда. Јер док се у плетари саће подрезује и пчеле сграде доље ново саће, то у врху и доље у кошници може бити и саће старо много година, а баш горе је мед. Старо је саће двапут и трипут теже од младога саћа.

6.) Саће унија мирис из меда. Што је саће старије све већма вуче у себе мирис. А тако исто мед вуче боју од саћа и буде мутан и што је саће старије биће и мед мутнији и дакако то не годи оку нарочито оку трговца.

7.) Старо саће и матица не радо залеже. За то треба измијенити и дати прилике пчелама, да граде ново саће, јер то одговара природи пчелиној, која мора да гради саће нарочито у ројидби.

8.) У саћу има мравиње киселине. Што саће дуже стоји ван кошнице, све више губи ту киселину и наравно, да старо саће прије изгуби мравињу киселину него младо саће. Саће, које је било дуго ван кошнице, неће матица да залеже.

Из поменутих чињеница види се, да је старом саћу одзвонило, и пчелар ће дати прилике пчелама, да сваке године обнове саће, рачунајући том приликом, да му се саће за двије или три године потпуно занови.

Али не треба нико да се буну што ће наћи и противних мишљења. Има кошница, у којима саће траје 20—30 и више година; има пчелара и то угледних пчелара, који веле, да се у суженој ћелици може развити потпуно пчела, јер и у таквој ћелици има још увијек довољно мјеста; има пчелара, који веле, да кад пчеле осјете, да су ћелице остале плиће и уже, то оне разграде ћелице од темеља и изведу ново саће а тим наравно нестане онога слоја од кошуљица на дну и по странама ћелице. Све то не треба да нас буни, него према доказаној истини напоље са старим саћем из кошница. Свуда може бити изузетка, али ми знамо, да изузетак не чини правило.

Сима Жигић, парох.

Усељавање у Америку

— Америка и проблем усељавања —

У Сједињеним Америчким Државама број усељеника се све више нагомилава, па је сасвијем природно што се тамо сада врло много баве усељеничким проблемом, настојавајући да ту усељеничку најезду сузбију ако не сасвијем, а оно бар дјелимично.

Из статистичких података о усељавању у Сједињеним Америчким Државама види се, да су усељеници махом из најнижих друштвених редова. То показује неписменост усељеника. Ево о томе статистике:

Чеха има изнад 14 година 7.475, а од тога су 124 аналфабети, Хрвата 16.945 са 4.469 аналфабета, Бугара и Срба 7.893 са 2.971 аналфабета, Кинеза 1.195 са 129 аналфабета, Холандеза 10.766 са 238

аналфабета, Енглеза 45.938 са 343 аналфабета, Француза 14.669 са 1.071 аналфабета, Нијемаца 54.791 са 2.698 аналфабета, Израелићана 69.438 са 16.771 аналфабета, Ираца 37.375 са 444 аналфабета, Талијана (сјев.) 27.412 са 1.695 аналфабета, Талијана (јужних) 138.467 са 68.313 аналфабета, Мађара 16.901 са 1.869 аналфабета, Пољака 63.755 са 24.590 аналфабета, Русина 16.869 са 7.932 аналфабета, Руса 17.752 са 6.942 аналфабета, Скандинаваца 41.132 са 84 аналфабета, Шкота 22.015. са 99 аналфабета, Словака 18.891 са 4.015 аналфабета.

Укупно дошло је дакле 122.735 мушких и 59.538 женских аналфабета. Укупни број усељеника изнад 14. године износио је 760.750 душа. Међу народима урачунани су сви, који се признавају да им је један материјни језик без обзира на крај. Но то се могло, како се види с обзиром на разне усељеничке конвенције само код неких народа означити. Ова табела је међутим социјалне и културне природе. Она показује, како штетно дјелује аналфabetизам у Сједињеним Државама и како се мора спријечити долазак аналфабета у Сједињене Државе, а с друге опет стране изражава се у тој табели и културна снага појединог народа и поједине државе.

Јужна Италија заједно са Пољацима даје мало не половину аналфабета. Чеси дају 1.6 по сто, а Нијемци из рајха 1.75 по сто, довољан доказ, како је једнака и оправдана културна и политичка борба између оба ова племена. Овакви елементи свакако да боље пролазе у Америци, јер наилазе и на бољу плату и зараду. Питање је, како би се могло томе стати на пут. Покушало се, да се усељивање аналфабета у опште забрани. Конгрес је такав било и примио, али је председник Клевеланда уложио против тога свој вето и образложио га тиме, да грађување образовања па и најминималније не може бити предусловом зараде и грађанских права. Даље се мислило на то, како би се усељивање из крајева и земаља, који највише аналфабета избацује забранило напросто за 5 или 10 година. Ну та забрана има врло мало изгледа, да се реализира. Које чудо, да се ипак баве политичари у Америци и тим проблемом. Конгресу ће се предложити нови закон, који без обзира на алфabetизам даје права америчким властима да припазе на паробродска усељеничка предузећа.

О самом овом проблему сазвана је анкета конгреса, која се одржавала кроз четири године периодичким сједницама, од године 1907.—1911. Сада предстоји и извјештај анкете, који опсеже двадесет и четири свеске.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Смрт Ј. Врхлићког. О смрти великог чешког pjesника Јарослава Врхлићког, о чијем животу и раду говоримо засебно, председник општине града Прага, г. д-р Грос, извјестио је нашу пријестоничку општину овим телеграмом:

„Градско заступништво Прага дубоком болом извјештава вас о смрти Јарослава Врхлићког, нашег највећег народног pjesника и њогашиног грађанина вароши Прага“.

На то је заступник председника општине на Цетиње одговорио овим телеграмом:

„Изволите примити наше најживље саучешће у дубокој жалости пријатељског чешког народа за губитком великог народног pjesника Врхлићког“.

Фонд сиромашних гимназијалаца на Цетињу. „Јужно америкаанско црногорско радничко удружење“ у Buenos Aires-у послало је преко свога пресједништва у лицу г. Крста Ђуровића и г. Николе Кисића 25½ лира инглешких (614.55 перпера) фонду сиромашних гимназијалаца. Ова је сума уновчена имовина поменутог друштва, које је престало, и по чл. 62. њихових правила предаје се неком црногорском удружењу. Председништво је закључило да новац пошље нашем фонду и тијем дало очигледна доказа да се води најозбиљнија пажња и тамо у новом свијету о хуманитарним установама у домовини. Г. г. Raymond Carivek и Dr. Karlo Willern, чланови географског друштва у Бечу, приликом свог боравка на Цетињу приложише фонду 50 перпера. Управа фонда сиромашних гимназијалаца сматра за особиту дужност најтоплије се захвалити именованој господи. Стане фонда до сад 21.516.91 перпера, а данашњи приход 664.55, укупно 22.181.46, *двадест и двије хиљаде сто осамдесет и један перпер и 46 йара.*

Стенографски курс. Секретар Великога Суда, г. Љубо Гломазић, отвара на Цетињу стенографски курс, који ће трајати шест мјесеца, за које ће се вријеме моћи изучити стенографију. Школарина ће бити незнатна, а часови пред вече, те ће се тако пружити свакоме zgodна прилика за изучавање стенографије.

Дјевојачки Институт Царице Марије на Цетињу. Правила за школску 1912/13. годину:

1) Ученице морају својим добрим владањем и учењем заслужити посјете и писма својих родитеља.

2) Примање родитеља у Институту биће, од сад, сваке друге недеље од 5—6 сати по подне. Тако исто ученице ће писати родитељима сваке друге недеље.

3) На ово примање дозвољено је долазити само оцу, мајци, дједу и баби, без икаквих изузетака.

4) Старатељи, браћа, сестре, рођаци, писменом препоруком од родитеља, могу видјети ученице само на други дан Божића и Ускрса. Ова тачка може бити измијењена по увиђавности Начелнице Института.

Гости се моле да при примању разговарају искључиво са својом дјецом.

5) Не дозвољава се доносити или слати дјеци ни слаткиша, ни што друго; изузеци су: Божић, Ускрс, Крсно име, или каква породична свечаност, а све, што тала добију, ученице дијеле међу својим другарицама.

6) Не дозвољава се никоме у Институту доносити дарове, ни учитељицама ни другарицама.

7) Ученице се удостојавају примања родитеља или њихових писама, кад у току 15 дана немају слабих оцјена а нијесу забиљежене више од 5 пута у протокол примједаба.

8) Ученица која је за 15 дана имала само 5 или 5— и није била ниједном забиљежена у протокол, биће награђена.

9) Кад би ученица била дрска, непослушна, сметала свом разреду при напредовању у учењу и васпитању, не гледајући на примједбе и казне, она ће бити, по увиђавности Начелнице Института, искључена из Завода, не само при свршетку школске године, но и у току године.

10) а) За пријелаз из једног разреда у други треба имати из сваког научног предмета биљешку најмање 3+, за мању оцјену треба поновити испите, а кад би то било из више од три предмета, ученица мора поновити разред или бити искључена из Завода.

б) За пријелаз у VII и VIII. разред и за свршавање школе тражи се најмање биљешка 4+ (добро) из сваког научног предмета, 4½ (врло добро) из кућарства и ручног рада и 5 или 5— (одлично) из владања.

в) Све стипендисткиње у Институту, без разлике, сваку школску годину морају свршавати одличним владањем (5, 5—) и добрим успјехом 4+ из сваког научног предмета, а тако исто са врло добрим успјехом (4½) из кућарства и ручног рада, при пријелазу у VII и VIII. разред и при свршавању школе, иначе одузима им се стипендија.

11) Сваке године бивају репетације о Божићу и Ускрсу из пројеног курса.

12) Начелница моли родитеље, да јој се претходно писмено пријаве, кад би имали што о дјечи с њоме да говоре.

(Прво примање у Институту биће 23. септембра; сљедеће 7/X, 21/X и т. д.

Забавиште Дјечји Сад. Упис у забавиште Дјечји Сад вршиће се 3. и 4. ов. м. од 9—12 прије и од 2—4 сата послје подне.

Вријеме. Кишевито вријеме још једнако траје и ако с незнатим прекидима. Јуче је изгледало да ће се изведрити и прољешшати, али данашњи дан, мутан и облачан, показује, да ће се кишевито вријеме и даље продужити и да лијепо дани нијесу у изгледу. Студен нагло расте, а нарочито преко ноћи.

ТЕЛЕГРАМИ

Биоград, 27. августа. — Кабинет је синоћ дао оставку.

Цариград, 27. августа. — Комментентни кругови побијају вијести о неизбјежном рату с Бугарском. Изгледа, да су неке чете бугарских комитета пријешле границу и да се опажају у околици Кочана, Кратова и Паланке. Малисори су поново покушали нападај на Драч, али су били одбијени. Једна српска чета појавила се у сјеничкој кази, гдје је убила једног Турчина.

Бородино, 27. августа. — Јуче је на најсвечанији начин прослављена стогодишњица бородинске битке, у присуству царске породице, великих књажева, власти, многобројних депутација, војске и двају депутација француских.

Беч, 28. августа. — Берхтолд ће у мјесецу октобру поћи у Италију, да се представи краљу и да посјети Сан Ђулиана.

Лондон, 28. августа. — Краљ ће примити на крају септембра Сазо-

нова у Балморалу, гдје ће исти имати конференцију са Грејом.

Париз, 28. августа. — Стратеги-ски разлози проузроковали су дислокацију треће ескадре.

Биоград, 29. августа. — Влада турска дозволила је провоз 30 вагона муниције за Србију.

Солун, 29. августа. — На тргу у селу Дориану, на жељезничкој прузи Солун—Срез, експлодирала је бомба, од које је погинуло 25, а рањено 80 особа. — Представници мухамеданског насељена у вилајету јањинском упутили су великом везиру депешу, којом траже да се одбије захтјев грчко-православног насељена односно постављања чиновника у администрацијама, јер би то било опасно, пошто је тај захтјев подстакнут од грчке владе.

Цариград, 29. августа. — Ђенерал Ферид паша наменован је за валију у Солуну, а на мјесто Даниш бега, постављеног за министра унутрашњих дјела, постављен је за члана арбанске комисије Муррад бег, чиновник управе царинарнице. Јерменски патријарх предао је порти меморандум, којим изјављује, да ако до сутра не добије одговор, биће принуђен, да изврши одлуку народне јерменске скупштине и поднесе оставку свештенства, затвори патријархат, цркве и школе. — Новине доносе вијест, да су Арбанаси напали на оружно слагалиште у Трговиште, али да су били сузбијени од војске. Два капетана и четири поручника жандармериска дали су оставке. Валија косовски позван је овамо да поднесе детаљан извјештај о стању у горњој Арбанији. Говори се, да је бившем српском посланику из Приштине Сави Стојановићу понуђено мјесто гувернера сјеничког. — По приспјелим извјештајима, италијанске крстарице појавиле су се дуж обале Сирије. Влада је одлучила да шаље јаке трупе у јужну Арбанију.

Цариград, 30. августа. — Порта непрестано добија врло повољна увјерења од стране велесила односно њиховог држања, а такође балканске државе Бугарска, Србија и Грчка дале су мирољубива и пријатељска увјерења. — Министар иностраних дјела побија вијест о одашиљању трупа у јужну Арбанију, јер трупе се размјештају само ушљед предвиђених стратешких обзира.

Биоград, 31. августа. — Нови кабинет састављен је: Предсједник и министар иностраних дјела Пашић, финансија Пачу, војни Путник, унутрашњих Протић, правде Полићевећ, просвјете Љуба Јовановић.

Петроград, 31. августа. — Царска Дума је распуштена, нови избори почеће 23. септембра, а Дума 18. новембра.

Званични огласи

ОБЈАВА

У недјељу 23. септембра ове године, Министарство Војно ће путем јавне лицитације давати под закуп 800 (осам стотина) кубних метара дрва за команду 1-ве Дивизије, и управе: Војно оруж. радионица, Дворске страже и Вој. музике.

Лицитација ће се означенога дана одржати у канцеларији команде Дивизије на Цетињу од 10—11½ сати прије подне и уступити понудиоцу најниже цијене, ако ова за Министарство буде повољна.

Подробни услови могу се видјети у канцеларији речене команде свакојега раднога дана за вријеме канцеларијских часова.

За кауцију се тражи перпера 2000 (двје хиљаде) у готовом новцу или четири хиљаде у непокретном имању, које мора бити ослобођено од ма каквог дуга и као такво судом потврђено. Онај, ко не буде унапријед положио оvdје означену кауцију, нема право лицитирати.

Број Р. 4845. О 1478. Из канцеларије Администр. Одсека Краљ. Министарства Војног, 22. августа 1912. год., Цетиње. 2,3

Лицитација

За продају школских књига и осталих школских потреба државног издања из магазина Државне Штампарије, одржаће се 9. септембра ов. год. јавна лицитација за пет обласних мјеста: Цетиње, Подгорица, Никшић, Колашин и Бар а надметање почеће од 10% па на ниже.

Лицитација ће се обавити у канцеларији ове Управе и почети у 8 сати прије подна, а закључити истог дана у 12 сати на подне.

Услови су следећи:

1) Лицитација важи за три године, т. ј. од дана одобрене лицитације па до дана 1. септембра 1915. год.

2) Лицитанти су дужни да у својим складиштима морају имати увијек и у свако доба све школске књиге и остала држ. издања а која има у складиштима Држ. Штампарије. За већу гаранцију, лицитанти су дужни прије почетка лицитације положити Управи Држ. Штампарије кауцију од 500 перпера у готову или 1000 перпера у непокретностима, које имају бити судом потврђене.

3) Поручбине, које буду чињене код Управе Држ. Штампарије не могу бити мање од 20 перпера, а врше се упутницом, о трошку наручитеља уз готов новац по одбитку излицитираног рабата.

4) Држ. Штампарија неће вршити продају на ситно, али ако дотични лицитант не би своје мјесто и околину снабдијевао школским потребама, те би тиме школски рад трпио штете, Државна ће Штампарија у томе случају снабдијевати Школске Одборе училима држ. издања на штету лицитанта. Но ако би се овај случај поновио два пута у једној школској години, кауција ће лицитанту пропасти у корист држ. касе, а продаја књига за остало уговорно вријеме уступиће се другоме.

5) Књиге и остале школске потребе, купљене из Држ. Штампарије, а које буду избачене из школске употребе ријешењем Мин. Просвјете и Цркв. Послова, примиће се, ако су неоштећене, и за њих повратити новац или замијенити другим књигама.

6) Све књиге држ. издања, изузев школских, Државна ће Штампарија давати лицитантима у комисион за 6 мјесеци, а по истеку овог времена књиге морају бити исплаћене у готову по одбитку излицитираног рабата.

7) Књиге се не смију продавати скупље од цијена, означених на корицама или од цијена означених у списку, које издаје Државна Штампарија.

8) Државна ће Штампарија шилати поручбине наручитељу о свом трошку у свако мјесто изузев Цетиње, гдје ће наручитељ сам књиге примати у магазину Државне Штампарије.

Управа Држ. Штампарије задржава себи право, да лицитацију не одобри, ако излицитиране цијене рабата не буду по њу повољне.

Број 322. Из канцеларије Управе Државне Штампарије, 30. августа 1912. год., Цетиње. 1,1

ОБЈАВА

Поштанско-телеграфско одјељење овим износи на јавну лицитацију пренос поште поштоном Шавник—Жабљак, од 23. октобра 1912. г.

Поштанске станице у Шавнику и Жабљаку држаће за овај пренос у својим канцеларијама јавну лицитацију на дан 9. септембра о. г. од 9—12 сати прије подне.

Ближа обавјештења могу се добити такође од поменутих станица.

Број 11139. Из Поштанско-Телеграф. Одјељења Министарства Унутрашњих Дјела, 16. августа 1912. г. Цетиње. 3,4

СТЈЕЧАЈ

На основу члана 5. а у вези са чланом 4. закона о парохијском свештенству расписује се стјечај на управљење парохије: Колашинско-Речинску и Прекобрдску.

Кандидати имају поднијети своја документа најдаље до 1. октобра ове год. овој Консисторији.

Број 1719. Из канцеларије Консисторије Никшићске, 27. августа 1912 год. Никшић. 1,3

ОГЛАС

Сви ниже изложени Закони, Стеногр. Биљешке Црногорске Народне Скупштине за Краљевину Црну Гору и Албуми, Јубиларна издања са назначеним цијенама могу се добити на Цетињу у књижарама: Мартиновића и Иванишевића и А. Рајнвалда; у Подгорици у књижарама: Коста К. Станића, Рундо и Загора и П. Вукотића; у Никшићу у књижарама: Симата Гарчевића и Ш. Лаковића; у Колашину: у књижари: Кујачића и Тошковића.

1. Устав за Кр. Црну Гору	1—
2. Закон о редбени, упуства и др.	2—
3. Закон о нар. школама	—50
4. Закон о судском поступку у грађанским парницама	1—
5. Закон о штампи	—50
6. Кривични Закон	2—
7. Закон о изборима народних посланика	—30
8. Закон о уређењу Држ. Савјета	—30
9. Закон о пословном реду у Држ. Савјету	—30
10. Закон о Министарској одговорности	—30
11. Закон о Експропријацији	—30
12. Закон о уређењу привредног Савјета	—02
13. Закон о привременом пословном реду у Народној Скупштини	—40
14. Закон о јавнијем зборовима и удружењима	—20
15. Закон о држ. буџету	—30
16. Закон о парохијском свештенству	—50
17. Закон о јавним правозаступницима	—50
18. Трговачки Законик	—80
19. Закон о порезу на алкохолна пића и таксирању судских пресуда	—20
20. Закон о поступку судском у кривичним дјелима	1:50
21. Закон о подјели, насељењу и уживању Бривске Горе	—30
22. Закон о измјенама и допунама у закону о изборима народних посланика	—30
23. Закон о административној подјели Црне Горе	—30
24. Закон о Устројству судова у Кр. Црној Гори	—30
25. Закон о измјенама у Кривичном Законнику	—20
26. Закон о измјенама и допунама у закону о порезу на приносод капитала и рада од 15. нов. 1905. год.	—30
27. Закон о Лову	—30
28. Закон о држав. новцу	—30
29. Закон о повластицама	—50
30. Закон о рудама	—80
31. Закон о измјенама и допунама о јавним правозаступницима	—40
32. Закон држ. Зајму за 1912. г.	—30
33. Закон о таксама	—50
34. Закон о порезу на принос од капитала и рада из 1911. г.	—50
35. Правилник Државне Хипотекарне Банке Краљевине Црне Горе	—30

Стеногр. Биљешке Цр. Нар. Скупштине:

Свеска за годину 1906.	перп. 4—
" " " 1907.	" 4—
" " " 1908.	" 2—
" " " 1909.	" 2—
" " " 1910.	" 4—
" " " 1911. (ванредан сазив)	" 0:50

Албуми

— Јубиларна издања —

Албум слике из Црне Горе од перп. 1910 године 3—

Албум Владајуће Куће Петровић—Његош од 1910 год. 4—

Албум Владајуће Куће Петровић—Његош у луксузном издању 50— Цетиње, 1911.

Управа Држ. Штампарије.

Службени огласи

ОГЛАС

Јавна продаја непокретности Перована М. Влаховића из Роваца, извршиће се 17. децембра 1912. (а не 17. септембра, што се овим исправља).

Виђи оглас у 29. броју „Гласа Црногорца“ 1912.

Број 682—288—1911.

Роваца, 18. августа 1912.

— Капетански Суд —

В. д. Капетана пор. И. П. Булатовић, Р. 60. бр. 796 1,1

ОГЛАС

У смислу одлуке Кр. Обласног Суда у Подгорици од 27. јуна 1912. год., број 2433—IV—1912—102., износи се на јавну продају доље описана непокретност капетана Шака Раичевића, из Горње Горице; процијењена 5.000 перпера.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда у два одређена рока, и то: 7. септембра и 7. октобра 1912. год., у 8 ура прије подне до 5 послје подне.

На првом року непокретност се неће уступити испод процијењене вриједности, а на другом уступити ће се понудиоцу највеће цијене. Лицитанти су дужни пожити јемство 10% од процијене.

Позивају се сви они, који на поменути непокретност полажу какво реално право, као и сви они, који имају прече право, да се пријаве потписатом суду прије почетка продаје.

Опис непокретности:

1.) У „Радосевину“ 2¼ рала оранице; граници: од истока Шуто Нешов, од запада Андрија Видов, од сјевера пут, а од југа комун; процијењено 2.000 перп.

2.) „Више кућа“ 2¼ рала оранице; граници: од истока Андрија Видов, од запада Перо Филипов, од сјевера и југа пут; процијењено 1.000 перпера.

3.) На „Ников-вир“ 2¼ рала ливаде, и око истога 10 рала врбиша; граници: од истока ријека Ситница, од запада Пеко Думељин, од сјевера пут, а од југа ријека Ситница; процијењена 2.000 перп.

Број 617. 292—1912.

У Горњој Горици, 22. августа 1912. г.

— Капетански Суд —

Р. 224. бр. 769, 1,1

кап. С. Асановић.

ОГЛАС

Ријешењем овога суда од 12. маја тек. год., број допис, стављен је под стјечај Саво и Јевто браћа Станићи, те се на основу истог — позивају сви они, који су заинтересовани у дописи, да се најдаље до 15. септембра о. г., којега дана тачно у 8 сати одржаће се усмена расправа, — пријаве писмено своја потраживања и представу на расправу, јер свака доцнија потраживања неће се од стране суда у обзир узимати.

Број 3646. IV—1912—1635.

Подгорица, 16. августа 1912.

— Краљ. Обласни Суд, —

Предсједник,

Р. 88. бр. 757, 3,3

Мих. Ј. Пламацац.

ОГЛАС

Износи се на јавну продају доље описана непокретност Илије Р. Чејовића из Подгорице; процијењена перпера 1800.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда.

За продају одређују се три рока: 22. септембра и 22. октобра ове год. и 22. фебруара 1913 год. од 8—12 сати прије подне.

На првом року непокретност се неће уступити испод процијене, а на другом року хоће и ниже, али не испод 2/3, а на трећем року уступиће се понудиоцу највише цијене.

Лицитанти дужни су положити јемство 10% од процијењене вредности.

Позивају се сви они, који на непокретност имају какво реално право, као и они, који имају право прече купње, да се овоме суду пријаве прије почетка прве продаје.

Опис непокретности:

Једна једнокатна кућа у Мирковој вароши, у Херцеговачкој улици, дугачка 4 м. 75 цент, а широка 7 м., покривена кућа, а 4 м. само озидане кућне, с припадном баштом; граници: од истока, од сјевера Херцеговачка улица, од југа Пеко С. Вукчевић, а од запада Ђељо Ђ. Первић.

Број 1948. IV—1912—422.

Подгорица, 22. августа 1912 г.

— Општински Суд, —

за предсједника, — судија,

Р. 182. бр. 783, 1,1

К. Непезић.

ОГЛАС

На основу извршене пресуде Краљ. Обласног Суда из Цетиња, од 6. септембра 1911., број 2890—IV—1911—621., износи се на јавну продају доље описана непокретност Божа М. Рогановића из Кобиљег Дола; процијењена перпера 375—

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда. За продају одређују се три рока и то: 21. септембра, 21. октобра 1912. и 21. фебруара 1913. од 8 сати ујутро до 3 сата послје подне. На првом року непокретност се неће уступити испод процијене, на другом хоће и ниже, али не испод 2/3, а на трећем року уступиће се понудиоцу највише цијене.

Лицитанти су дужни положити јемство 10% од процијењене вредности. Позивају се сви они, који на непокретност имају какво реално право, као и они, који имају право прече купње, да се пријаве овом суду прије почетка прве продаје.

Опис непокретности:

2¼ од рала оранице у три комада звано „Пав-дуринца“ са удугом како вода ваља; граници: источно Петра Рогановића и дужиномом имовином, сјеверно Петра Ј. Рогановића, западно Јоша Ђиговића, јужно дужиномом имовином и Миљутина Ђиговића.

Број 2. 395—1911.

Трешнево, 21. августа 1912 год.

Капетански Суд,

Р. 187. бр. 787, 1,1

кап. Симо Кривокапић.

СЛИЈЕДИ ДОДАТАК.

ОГЛАС

На основу извршне клаузуле Кр. Обл. Суда у Никшићу, од 25. јуна 1912 г., број 3191—IV—1911—1639., — износи се доље описана непокретност Милоша Ш. Ђукановића из Бочана, која је процијењена перпера 1400. Продаја ће се извршити у канцеларији суда за вријеме канцеларијских ура. За продају одређују се три рока и то: 27. августа, 27. октобра, 27. јануара 1913 год. На првом року непокретност се неће уступити испод процијењене вредности, а на другом хоће и виже, али не испод $\frac{2}{3}$ процијене. На трећем року непокретност ће се уступити понудиоцу највише цијене.

Лициданти су дужни положити јемство 10% од процијењене вредности. Позивају се сви они, који на непокретност имају какво реално право и они, који имају право прече купње, да се пријаве овом суду.

Опис непокретности:

- 1) У Крупцу 12 ђелова у чету Предишкы.
- 2) Дно Селине; граници: од истока Вуко Јанков, од сјевера Радојина Мирков, од запада Никола Гаврилов, од југа Томаш Живков.
- 3-ће) Листобер у Уздомир; граници: од истока Петар Секулић, од сјевера Перо Тодоров, од југа Киваш Радојев, од запада дијоница Бјеличка.
- 4) Дно у Каменице и у аугу.

Број 935. 1912—48.

Кочани Кр. Капетански Суд,
за капетана, кмет,
М. Вукотић.
Р. 196, бр. 789, 1,1

ОГЛАС

Сходно извршној клаузули потписатог суда од 28. јула ов. год., број 799. ех 1911—172—1911., довшена у извршењу допис Краљ. Обласног Суда у Ст. Бару од 20. августа прошле 1911. године, број 2142—IV—1911—286., — овим се износи на јавну продају доље описана непокретност пок. Митра Ратковића из Бара, која је процијењена перпера 2.592.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда.

За продају одређени су рокови: 1. октобра, 1. новембра ове 1912. и 1. марта 1913. год., од 2—5 сати по подне.

На првом року непокретност неће се продати испод процијењене вредности, на другом хоће и виже, али не испод $\frac{2}{3}$ процијењене вредности, а на трећем уступиће се понудиоцу највише цијене.

Лициданти су дужни положити јемство 10% од процијењене вредности.

Позивају се сви они, који на непокретност имају какво реално право, као и сви они, који имају право прече купње, да се пријаве суду прије почетка прве продаје.

Опис непокретности:

2 $\frac{1}{2}$ рала ораће земље на «Чифлак у Рапу», која граничи: од истока кућа и земља дужинова, од запада пут, од сјевера колски пут, а од југа Нико М. Бициновић и Дамјан Ратковић.

Број 839. ех 1912. 172—1911.

Ст. Бар, 25. августа 1912. год.,

Капетански Суд,
капетан И. Вретенчић.
Р. 202, бр. 790, 1,1

ОГЛАС

У извршењу ријешена Краљ. Обл. Суда у Ст. Бару, од 19. новембра 1908 год., број 2030 ех 1908—IV—1906—89., — овим се износи на јавну продају доље описана непокретност Анђуше И. Миловића из Зубаца, која је процијењена перпера 626 и 40 пара.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда.

За продају одређени су рокови: 20. септембра, 20. октобра 1912. и 20. фебруара 1913 год. од 2—5 сати по подне.

На првом року непокретност неће се продати испод процијењене вредности, на другом хоће и виже, али не испод $\frac{2}{3}$ процијењене вредности, а на трећем уступиће се понудиоцу највише цијене. Лициданти су дужни положити јемство 10% од процијењене вредности.

Позивају се сви они, који на непокретност имају какво реално право, као и сви они, који имају право прече купње, да се пријаве суду прије почетка прве продаје.

Опис непокретности:

1) Једна четвртна рала ораће земље на «Трап», која граничи: од истока Иво М. Тетковић, од запада Луце А. Антушевић, од сјевера Илија М. Думезић, а од југа Јане М. Думезић.

2) $\frac{1}{4}$ рала косачице на «Ијесак», која граничи: од истока, запада и југа ријека с потоком, а од сјевера Иво М. Тетковић и Луце А. Антушевић.

3) $\frac{1}{8}$ рала косачице на «Вели дуб», која граничи: од истока и сјевера Луце А. Антушевић, од запада и југа поток.

4) Четврти дно од куће и обора у «Брајановиће», која граничи: од истока и југа Луце А. Антушевић, од запада Косте И. Антушевић, а од сјевера Петар И. Ивовић и

5) Дно појате и гува у Брајановиће.

Број 840. 131—1912.

У Ст. Бару, 25. августа 1912.

Капетански Суд,
капетан И. Вретенчић.
Р. 269, бр. 791, 1,1

ОГЛАС

Јавна продаја непокретности Момчила Тапавице из Камеара, извршиће се у канцеларији потписатог суда на дан 10. септембра ове године, од 2—5 сати после подне. — Виђи оглас у 32. броју «Гласа Црногорца» ове године.

Број 778. 235—1911.

Ст. Бар, 20. августа 1912. год.

Капетански Суд,
капетан И. Вретенчић.
Р. 50, бр. 792, 1,1

ОГЛАС

У извршењу пресуде Кр. Обл. Суда из Ст. Бара, од 12. јуна тек. год., број 1599—IV—1912—289., износи се на јавну продају доље описана непокретност Јоша Маркова Гојнића из Брчели, која је процијењена перпера 445.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда.

За продају одређени су три рока и то: 1. септембра, 1. октобра 1912. и 1. јануара 1913 год. од 2 до 5 сати послје подне.

На првом року непокретност се неће уступити испод процијењене вредности, на другом хоће и виже, али не испод $\frac{2}{3}$ процијењене вредности, а на трећем року уступиће се понудиоцу највише цијене.

Лициданти су дужни положити јемство 10% од процијењене вредности.

Позивају се сви они, који на непокретност имају какво реално право, као и они, који имају право прече купње, да се овом суду пријаве прије почетка прве продаје.

Опис непокретности:

1) $\frac{1}{4}$ и $\frac{1}{16}$ ораће земље у 3 комада звано у «Више јаз»; граници: од истока и запада имовином Пера Милова Гојнића, од сјевера имовином Јабуда и Луке Попова Гојнића, а од југа имовином истог Јоша Маркова Гојнића; процијењена перпера 375.

2) Забио са мало горе у «Попову лавину»; граници: од истока потоком, који тече крајем истога, од запада и сјевера имовином Јане Митре Гојнића, од југа имовином Јова Милова Гојнића; процијењено перпера 70.

Број 693. 155—1912.

Брчели, 28. августа 1912.

Горњо-Црмички Капетански Суд,
за капетана,
Р. 231, бр. 810, 1,1 официр Милан Роговић.

ОГЛАС

Јавна продаја непокретности оф. Томана Зена с Трпона, извршиће се 1. децембра 1912 год. у 10 сати прије подна у канцеларији овог суда, виђи оглас у 33. броју «Гласа Црногорца» о. год. Броју 720. 78—1909 г.

Брчели, 28. августа 1912 г.

Краљ. Капетански Суд,
за капетана,
Р. 51, бр. 811, 1,1 официр Милан Роговић.

ОГЛАС

У смислу чл. 20. «Правила Црногорске Банке», а сходно чл. 259. Закона о судском грађ. поступку, — износи се на јавну продају доље описана непокретност Неша В. Неличића из Балабана, која је процијењена перпера 3050.

Продаја ће се вршити у канцеларији потписатог суда. За продају се одређују три рока: 25 септембра, 10. октобра и 10. новембра ове године од 8 до 12 прије и од 2—5 сата послје подна.

На првом року непокретност се неће продати испод процијењене вредности, на другом хоће и виже, али не испод $\frac{2}{3}$ процијене, а на трећем року уступиће се понудиоцу највише цијене.

Лициданти су дужни положити јемство 10% од процијењене вредности. Позивају се сви они, који на непокретност имају какво реално право или право прече купње, да се овом суду пријаве прије прве продаје.

Опис непокретности:

1) У «Лисовац» 5 рала оранице; граници: од истока Симо Ђуков, од запада Мато Ђонков, од сјевера Лазо Шћепов, од југа пут.

2) У «Лисовац» 3 рала оранице; граници: од истока Јекто Дракић, од запада Крсто Мировић, од сјевера и југа пут.

Број 915. 446—1912.

Голубовци, 26. августа 1912.
Капетански Суд,
врш. д. капетана,
порукич И. Мараш.
Р. 222, бр. 800, 1,1

ОГЛАС

У смислу чл. 20. «Правила Црногорске Банке», а сходно чл. 259. Закона о судском поступку у грађ. парницама, — износи се на јавну продају доље описана непокретност Јова Бечића из Балабана, која је процијењена перпера 2675.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда. За продају се одређују три рока: 28. септембра, 13. октобра и 14. новембра 1912 год. од 8—12 прије и од 3—5 сати послје подна.

На првом року непокретност се неће уступити испод процијењене вредности, на другом хоће и виже, али не испод $\frac{2}{3}$ процијењене вредности, а на трећем уступиће се понудиоцу највише цијене.

Лициданти су дужни положити јемство 10% од процијењене вредности. Позивају се сви они, који имају реално право или право прече купње, да се пријави прије почетка прве продаје.

Опис непокретности:

1) У «Вељу њаву» 4 рала оранице; граници: од истока, сјевера и југа пут, од запада Лука Томов.

2) У «Дијонице» 2 рала и $\frac{2}{4}$ оранице; граници: од истока Лука Батровић, од запада пут, од сјевера Анђушић, од југа Јоко Ристов.

Број 912. 443—1912.

Голубовци, 26. августа 1912.

Капетански Суд,
врш. д. капетана,
порукич И. Мараш.
Р. 185, бр. 801 1,1,

ОГЛАС

У смислу члана 80., 81. и 82. Правила Прве Никшићке Штедионице. — износи се на јавну продају доље описана непокретност Лазара Кујунџића из Шавника, која је процијењена перпера 4200.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда. За продају одређују се три рока: 15. септембра, 1. и 16. октобра 1912. године.

На првом року непокретност неће се продати испод процијене, на другом хоће за $\frac{2}{3}$ процијене, на трећем року уступиће се понудиоцу највише цијене.

Лициданти су дужни положити јемство 10% процијењене вредности.

Позивају се сви они, који на непокретност имају какво реално право прече купње, да се пријаве суду прије почетка прве продаје.

Опис непокретности:

10 коса ливаде, зв. Јасење, граници: од истока комун, од сјевера Радосав и Миро Кујунџић, од запада комун, од југа Ђорђе Кујунџић.

8 рала оранице од прилике, зв. Крвача, граници: од истока комун и поток, од сјевера Ђорђе Кујунџић и Јован Ђедовић, од запада и југа поток. — У овом комаду пола Лазарево.

6 рала оранице од прилике, у Превишу, граници: од истока Мијаило Ружић, од сјевера Јован Ружић и Мирко Кујунџић, од југа кућевни миљ. — У овом комаду Лазарево пола. И на истом земљишту једна кућа једнобојна, штицом покривена, дужине 10 метара, ширине 7 мет.

4 рала оранице од прилике, зв. Јасевштице, граници: од истока Јован Ружић, од сјевера Јако Милашиновић, од запада и југа Стојан Томић.

Број 1112—121—1912.

Шавник, 27. августа 1912.

Капетански Суд,
кап. Јоко Полексић.
Р. 233, бр. 804, 1,1

ОГЛАС

У смислу чл. 20. «Правила Црногорске Банке», а сходно чл. 259. Закона о судском поступку у грађ. парницама, — износи се на јавну продају доље описана непокретност Николе М. Поповића из Горичана, која је процијењена перпера 3375.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда. За продају се одређују три рока: 27. септембра, 12. октобра и 13. новембра 1912. год., од 8—12 прије и од 2—5 сати послје подне.

На првом року непокретност се неће продати испод процијењене вредности, на другом хоће и виже, али не испод $\frac{2}{3}$ процијењене вредности, а на трећем уступиће се понудиоцу највише цијене.

Лициданти су дужни положити јемство 10% од процијењене вредности. Позивају се сви они, који имају реално право, или право прече купње, да се суду пријаве прије почетка прве продаје.

Опис непокретности:

1.) У «Пијавник» 2 рала и $\frac{2}{4}$ оранице, граници: од истока Јоко Усанчевић, од запада Ђуро Прелов, од сјевера Митро Јован, од југа Томо Васов.

2.) У «Виноградине» 1 рало оранице, граници: од истока Мићо Шумкачевић, од запада и југа Мујо Маић, од сјевера Мујо Рајовић.

3.) У «Пијавник» 1 рало оранице, граници: од истока Симо Никичић, од запада Драго Стевов, од сјевера Зеко Лукић, од југа Мујо Рајовић.

4.) У «Ливаде Шемове» 2 рала оранице, граници: од истока Мујо Рајовић, од запада Нешо Попов, од сјевера Мило Лукић, од југа Марко Савов.

5.) У «Сјерану» $\frac{3}{4}$ од рала оранице, граници: од истока Марко Ђурашећ, од запада Мамо Мараш, од сјевера Мило Живанов, од југа Петар Мићов.

6.) У «Гурзу» 2 рала ливаде, граници: од истока Мамо Божов, од запада Мујо Рајовић, од југа Нешо Мушов, од сјевера Симо Матовић.

Број 918. 448—1912.

Голубовци, 26. августа 1912.

Капетански Суд,
врш. д. капетана,
порукич И. Мараш.
Р. 288, бр. 803, 1,1

ОГЛАС

У извршењу пресуде Краљ. Обл. Суда у Никшићу од 23. августа 1911., број 2639—IV—1911—662., — износи се на јавну продају доље описана непокретност Драга Н. Пешикана из Рудина, која је процијењена перп. 615.— За продају одређени су три рока: 11. септембра, 11. октобра 1912. г. и 11. фебруара 1913. год.

Продаја ће се извршити у канцеларији Кап. Суда на Трубјелу, од 8 сати из јутра до 5 сати послје подне.

На првом року непокретност се неће уступити испод процијењене вредности, на другом хоће, али не испод $\frac{2}{3}$, на трећем уступиће се понудиоцу највише цијене.

Лициданти дужни су положити јемство 10% од процијењене вредности.

Позивају се сви они, који на непокретност имају какво реално право, као и они, који имају право прече купње, да се пријаве овом суду прије прве продаје.

Опис непокретности:

1-ви комад код Трка, звано «Капувиште», $\frac{1}{4}$ оранице и 5 листобера горе; процијењено перпера 415; граници: од истока Сима Пешикана, од сјевера Јагоша Дамјановића, од запада Мрдака и Марка Пешикана, од југа Мрдака Пешикана.

II-ги комад узут од 2 листобера горе, и неколико крупне горе цркове и липове за јакју; процијењено перпера 200; граници: од истока Тодора Јабудовића, од сјевера Мусе Дамјановића, од запада и југа Марка Т. Пешикана.

Број 658—191—1911.

Трубјела, 10. августа 1912. год.

Краљ. Капетански Суд,
кап. Р. Балетић.
Р. 220, бр. 809, 1,1

ОГЛАС

У смислу чл. 20. «Правила Црногорске Банке», а сходно чл. 259. Закона о судском поступку у грађ. парницама, — износи се на јавну продају доље описана непокретност Ина С. Мијовића из Голубоваца, која је процијењена перпера 600.—

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда. За продају се одређују три рока: 29. септембра, 15. октобра и 15. новембра 1912 године од 8—12 прије и од 2—5 сати послје подна.

На првом року непокретност се неће уступити испод процијењене вредности, на другом хоће и виже, али не испод $\frac{2}{3}$ процијењене вредности, а на трећем ће се уступити понудиоцу највише цијене.

Лициданти су дужни положити јемство 10% од процијењене вредности. Позивају се сви они, који имају какво реално право, или право прече купње, да се пријаве прије почетка прве продаје.

Опис непокретности:

1) У «Киљан Пепића» 1 рало оранице; граници: од истока Божо Мијовић, од запада Мујо Цекон, од сјевера пут, од југа Марко Вујачић.

Број 1017. 522—1912.

Голубовци, 26. августа 1912.

Капетански Суд,
врш. д. капетана,
порукич И. Мараш.
Р. 171, бр. 798, 1,1

ОГЛАС

У смислу чл. 20. «Правила Црногорске Банке», а сходно чл. 259. Закона о судском поступку у грађ. парницама, — износи се на јавну продају доље описана непокретност Андра Коронића из Балабана, која је процијењена перпера 4050.—

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда. За продају се одређују три рока: 26. септембра, 11. октобра и 12. новембра 1912 год. од 8—12 прије и од 2—5 сати послје подна.

На првом року непокретност се неће продати испод процијењене вредности, на другом хоће и виже, али не испод $\frac{2}{3}$ процијењене вредности, а на трећем року уступиће се понудиоцу највише цијене.

Лициданти су дужни положити јемство 10% од процијењене вредности. Позивају се сви они, који имају реално право или право прече купње, да се пријаве прије прве продаје.

Опис непокретности:

1) У «Петрадине» 5 рала оранице; граници: од истока пут, од запада Петко Симон, од сјевера Јово Коровић, од југа Перо Мијов.

2) У «Маруле» 2 рала оранице; граници: од истока Томо Кољев, од запада Симо Тодоров, од сјевера пут, од југа Ристо Мусин.

3) У «Гостиљ» 3 рала ливаде; граници: од истока Стево Анђушић, од запада и југа комун, од југа Шабо Миљов.

Број 909. 440—1912.

Голубовци, 26. августа 1912.

Капетански Суд,
врш. д. капетана,
порукич И. Мараш.
Р. 110, бр. 799, 1,1

ОГЛАС

Јавна продаја непокретности Стапка И. Савовића из Подгориче, извршиће се у канц. Општинског суда на дан 25. августа т. год. од 3—6 сати послје подне.

Виђи оглас у додатку 28. броја «Гласа Црногорца» ове год.

КБроју 1452. IV—1912—105.

Подгорича, 25. јуна 1912.

Општински Суд,
за председника, — судија,
Р. 5

У смислу чл. 20. «Правила Црногорске Банке», а сходно чл. 259. Закона о судском поступку у грађ. парницама, — износи се на јавну продају доље описана непокретност Крста В. Скробановића из Мојановића, која је процијењена перпера 1050.—.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда. За продају се одређују три рока: 1. октобра, 15. октобра и 15. новембра 1912. године, од 8—12 прије и од 2—5 послје подне.

На првом року непокретност се веће уступити испод процијењене вриједности, на другом хоће и ниже, али не испод $\frac{2}{3}$, а на трећем року уступити ће се понудиоцу највише цијене.

Лициданти су дужни положити јемство 10% од процијењене вриједности. Позивају се сви они, који имају реално право, или право прече купње, да се пријаве оном суду прије почетка продаје.

Опис непокретности:

1.) У «Ковачице» 3 рала оранице, граници: од истока Иљо Клеженић, од запада Буто Крсто-вић, од сјенера и југа пут.

2.) У «Ругош» 2 рала оранице, граници: од истока Мињо Шеров, запада Навто Шћенов, сјенера Јако Бадијаш, од југа Мило Ајковић.

Број 1018. 523—1912.

Годубовици, 26. августа 1912.

— Капетански Суд —
в. д. капетана,
поручик П. Мараш.

ОГЛАС

На основу наредбе Кр. Обл. Суда Никшић, од 9. априла ове год., број 1660—1912—534., у смислу чл. 80., 81., 82. Правила Штедионице., износи се на јавну продају доље описана непокретност Јована Гојковића из Штедице, која је процијењена перп. 1200. Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда 22 октобра 1912. за вријеме канц. ура. На одређеном року непокретност ће се уступити понудиоцу највише цијене. Лициданти су дужни положити јемство 10% од процијењене вредности. Позивају се сви они, који имају какво право прече купње, да се пријаве суду пријед означеног рока.

Опис непокретности:

4 рала оранице звано «Оранице» Штедим; граници: истока Милош Бурковић, запада Колозов, сјенера Саво Николић, југа Милан Кујачић.

Број 965. 1912—48.

Кочане, 30. августа 1912.

Крал. Капетански Суд,
за капетана, кмет,
М. Вукотић.

ОГЛАС

На основу наредбе Кр. Обласног Суда у Никшићу, од 9. априла 1912., број 1674—IV—1912—547., у смислу чл. 80., 81., 82. Правила Штедионице., износи се на јавну продају доље описана непокретност Видава Јакићеве из Риђана, која је процијењена перп. 2100. Продаја ће се извршити у канц. потписатог суда 24. октобра ове год. за вријеме канцеларијских ура. На одређеном року непокретност ће се уступити понудиоцу највише цијене. Лициданти су дужни положити јемство 10% од процијењене вредности. Позивају се сви они, који на непокретност имају какво реално право и они, који имају право прече купње, да се пријаве оном суду прије прве продаје.

Опис непокретности:

1.) 1 рало земље зв. мјесто «Петров-до»; граници са свију страна својом оградом.

2.) 4 рала земље зв. мј. «Брегови»; граници: од истока Милија Баровић, од сјенера Муса Николић, од југа Мило Губач, од запада Ђиван Гардашевић.

3.) 1 коса ливаде зв. мј. «Петрова-дола»; граници: од истока, југа и сјенера својом оградом, од запада Благоје Јакићеве.

Број 989. 1912—40.

Кочани, 27. августа 1912. год.

— Кр. Капетански Суд —
за капетана, кмет,
М. Вукотић.

ОГЛАС

У извршењу наредбе Кр. Обласног Суда у Никшићу, од 11. априла ове год., број 1702—IV—1912—566., у смислу чл. 80., 81., 82. Правила Штедионице., износи се на јавну продају доље описана непокретност Пера Абрамовића, која је процијењена перп. 3500.

Продаја ће се извршити 16 октобра ове год. у канц. потписатог суда за вријеме канц. ура. На првом року непокретност ће се уступити понудиоцу највише цијене.

Лициданти су дужни положити јемство 10% од процијењене вредности. Позивају се сви они, који на непокретност имају какво реално право и они, који имају право прече купње, да се пријаве оном суду прије прве продаје.

Опис непокретности:

1.) 4 рала оранице; граници: од истока ком. Перо Вукотић, од сјенера поток, од југа Илија Абрамовић, од запада Саво Новак; — Лаваде, 5 коса ливаде под «Преде Урошенића»; граници: од истока и запада Илија Попов, од југа ријека Матаца, од сјенера главница комуни. Све горње имање у једном комаду.

Број 961. 1912—480.

Кочани, 29. августа 1912. год.

— Кр. Капетански Суд —
за капетана, кмет,
Милош Вукотић.

Р. 163, бр. 805, 1,1

На основу наредбе Кр. Обл. Срда у Никшићу од 11. априла 1912. год., број 1695—IV—1912—559., у смислу чл. 80., 81., 82. Правила Штедионице., — износи се на јавну продају доље описана непокретност Мишеље Јокића из Риђана, која је процијењена перпера 2600.—.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда за вријеме канц. ура, и то:

На означеном року непокретност ће се уступити понудиоцу највише цијене.

Лициданти су дужни положити јемство 10% од процијењене вриједности. Позивају се сви они, који на непокретност имају какво реално право, и они, који имају право прече купње, да се пријаве оном суду прије прве продаје.

Опис непокретности:

1.) $3\frac{1}{2}$ рала оранице, граници: од истока Милан Ђетков, од сјенера главница и кућа, од запада Јован Мијајлов, од југа главни пут.

2.) 1 рало оранице, у Риђанске Руке, граници: од истока, сјенера и југа оградом, од запада Рамо Муратов.

3.) 3 листобера горе, у Риђанске Руке, граници: од истока Мијајло Раков, од сјенера Милан Ђетков, од запада зајмотражица, од југа Јакина Рончевић.

Број 972—1912—48.

Кочани, 31. августа 1912.

— Кр. Капетански Суд —
за капетана, кмет,
Милош Вукотић.

Р. 179, бр. 805, 1,1

Трговачки оглас

ОБЈАВА. — На основу § 5. Трговачког Закона објављујем, да у Граховској варошици обављам кафанску радњу, под мојом фирмом:

Грахово, 3. августа 1912. год.

Р. 25, бр. 785, 1,1

Мирко Даковић.

Приватни огласи

Поновна обзнана

Народна Банка Краљ. Црне Горе
У БАРУ

позива овим своје акционаре, којима је послала препоручене позиве за уплату заостатка на уписане акције, а који овима из било којих разлога нијесу могли бити уручени, да и на супрот тога, у властитом интересу своје заостатке

до конца мјесеца новембра о. г. подмире, јер ће им у противном случају досадање уплате пропасти у корист банчиног резервног фонда.

Отсутним акционарима или онима неопознатог боравишта, нека изволе њихови ближњи ову обзнану своједобно саопштити.

Р. 87. бр. 806 1,1

Народна Банка Краљ. Црне Горе

„THE MUTUAL“

Друштво за осигуравање живота у Њу-Јорку

ОСНОВАНО 1842.

ЧИСТО УЗАЈАМНО

Извод из рачунског извјештаја за 1911. годину:

А.) Укупно пословно стање:

Имовина	Кр. 2,897,548.551-80
Обавезе за рачун имаоца полица	„ 2,350,976.264-87
Фондови сигурности и дивиденде	„ 509,417.656-62

Стање осигурања:

а) 670.449 полица на капитал од	„ 7,425,929.581—
б) 10.932 полица доживотне ренте за год. ренту од	„ 15,019.608—

Приходи у 1911. години:

а) наплата премија	„ 272,539.921-04
б) наплата интереса и др.	„ 151,572.410-25

Исплате осигураницима у 1911. години:

а) за истекла осигурања и ренте	„ 162,617.964-71
б) за дивиденде	„ 67,274.627-30

Предвиђено за дивиденде за 1912. годину

„	74,750.460-05
---	---------------

Б.) Стање послова у Аустрији и Црној Гори:

Стање осигурања:	Кр. 64,232.210—
а) 6.965 полица на капитал од	„ 18,249-21
б) 16 полица доживотне ренте за год. ренту од	„

Приходи за 1911. годину:

а) наплата премија	„ 3,117.111-66
б) наплата интереса и др.	„ 2,016.953-62

Исплате осигураницима за 1911. годину:

а) за истекла осигурања и ренте	„ 1,406.366-97
б) за дивиденде	„ 1,098.275-27

Резерва премија за аустриско пословање у 1911. години

„	23,287.908—
---	-------------

За гаранцију пошљедње суме, изузев зајмове сврху полица, депонована је код ц. кр. поштанске штедионице у Бечу свота од Круна 20,773.052.—.

Полисе послје две године неоспорне су, а послје три год. не пропадају.

Цетиње, 27. августа 1912.

Главно заступништво за Црну Гору

Цетиње.

П. п. број 755, 3,3

На основу ријешења Ванредне Скупштине, одржане 29. јула о. г., II. коло Друштвених акција подијељено је у два кола.

II. које броји до сада уписаних 1000 и III. које броји 2000 акција и које се сада пуштају на упис.

Упис и уплата акција III. кола врши се код централе у Никшићу и код филијала: у Подгорици, на Цетињу, Грахову и код заступништва у Бару. При упису има се положити по свакој акцији Перп. 1— на име уписнине и Перп. 10— на име уплате за мјесец август о. г., а затим по Перп. 2— мјесечно по акцији до потпуне уплате.

Они који желе, могу платити у напријед и већу своту него што је потребно, а тако исто извршити и потпуну уплату. Чим који акционар потпуно уплати своје акције добија оригинале.

Акције учествују у добитку сразмјерно своти и времену уплаћивања.

Никшић, 1. августа 1912.

НИКШИЋСКО ТРГОВАЧКО АКЦ. ДРУШТВО.
Р. 146, бр. 728, 4,4

ШКОЛСКИМ ОДБОРИМА И УПРАВАМА
— НА ЗНАЊЕ —Књижара Мартиновића и Иванишевића
НА ЦЕТИЊУ

потпуно је снабђевена:

свима *уџбеницима* одобреним од Краљ. Министарства Просвјете за основне и средње школе (државног и страних издања); *Свим училима* и др. школским и канцеларијским потребама у највећем избору; *Свим научним књигама* за књижице и учитеље.

Набавља *печат* и *штамбиле* за сва надлештва и школе — најфинија израда и повољне цијене.

Прима на *повез* књиге, протоколе и т. д. Свој каталог и потребна објашњења шаље свакоме — на захтјев — бесплатно. Поручбине из унутрашњости извршује одмах и са највећом тачношћу.

Р. 90, бр. 807 1—4

ОГЛАС. Из слободне руке продајем мојих 5 кућа на средини Немањине Риве, и то: 1. бугиу до „Хотел Балкана“, с лица дуга 10, широка 11 метара;

1. двоспратну кућу „Хотел Балкан“, дугу 21, широку 11 метара;

1. кућу у којој је стан Филијале Црногорске Банке, дугу 9, широку 11 метара;

1. кућу двоспратну у којој је Општинска Управа и Суд, дуга 13, широка 11 метара;

1. кућу на Кошцу Немањине Риве и Балшића улице, дуга са оба лица по 15 метара.

За услове обратити се што прије мени или мојим синовима.

Подгорица. Василије Ђиновски.
Р. 94, бр. 765, 2,2

ПОЗИВАМ све моје бивше клијенте, који имају какав обрачун, објашњење или примање акта да се пријаве.

Р. 18, бр. 773, 2,2 Александар Матановић.

Светозар Шушњар

и

Милка Бијелић.

П. п. бр. 794, 1,1

ОБЈАВА. И овим се путем позивају сви они, који дугују храму Св. Георгије у Подгорици, да најдаље до 1. октобра т. г., потписатоме дуг исплате, иначе ће се по том року исплата извршити путем суда.

Р. 38, бр. 766, 2,2

адвокат М. Радуловић.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Под тешким притиском неизлечивог губитка нашег непрежаљеног јединог сина

Николу Пекова Лукића

који се пресели у вјечност 23. маја ов. године после кратког боловања у 8 години свога млађаног живота нас за највише награди и у црно зави.

Поводом чега сматрамо за свету дужност овим путем изјавити доживотну захвалност г. др. Константину Марулису, који се старао да нашу једину наду и утјеху спасе од неумитне смрти.

Вјечита хвала Вирицима, који су сву ноћ око мртвачког сандука бдили, утјеху у жалости пружили и покојника до изван вароши попутали. Понаособ вјечита благодарност г. г. председнику општине, кап. Луки Станковићу, поштанском управнику Шаку Шоћу, официру Лабуду Јовановићу. Неизмјерна благодарност браћи Буковичанима, који на глас смрти похиташе у великом броју на Виру, спровод увеличаше и ожалише нашег јединца.

Срдачна и незаборавна захвалност г. г. свештеницима: Луки и Саву Вукосавићима, који од Вира спроводу присуствоваше, религиозни обред над покојником извршише. Дубока захвалност г. Саву Поповићу, који је покојника на стану држао и до вјечне куће попутали. Брацка дубока захвалност племенима и племенским старешинама: Сотонићима, Глуходољанима, Брчеланима, Дупиљанима, Комарљанима, Љуботињанима, Бољевићима и Вранинашима.

Доживотна захвала пошт.-телеграфском управнику Митру Дрецу и ком. у пензији Мрквану Калуђеровићу, на телеграфском саучешћу. Понаособ свима и свакоме доживотна захвала, који нам ма којим путем у жалости учествоваше.

Буковик, 20. августа 1912.

Ожалошћени: отац Пеко, мати Милица — Лукићи. Р. 212, бр. 797, 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Под притиском велике и незаборавне жалости, приликом смрти нашег незаборављеног супруга, оца, односно свекра

† Јока Никова Баћевића

који се ненадго пресели у вјечност 16. ов. мјесеца у 57. години живота.

Сматрамо за особиту дужност изјавити доживотну благодарност барјактару Ђоку Мијовићу са Пољанима и Поповићима, који на глас смрти похиташе и покојника до Белведера испратише; Илији Павлићеву, Јовану Секулићу, Јовану Стојановићу и Јову Црнчевићу, који са нама пођоше у Уљини у спроводу присуствоваше.

Неизмјерна захвалност Уљиницима, који нас среташе код Бијеле горе, као и онима, који спроводу присуствоваше, и тијем нашу велику тугу у неколико ублажише.

Хвала на телеграфском саучешћу: г. г. шефу одсјека Перу Ђ. Шоћу и секретару Марку Газиводи, управнику станице Милу Вукмировићу; чиновницима цетињске станице: Пламенцу, Почеку, Ковачевићу, Милошевићу, Ђуровићу и Томановићу; поручницима: Врачару, Милићеву, Шабану и наредницима: Радоману и Павлићу и телеграфисту Стевану Марићу, — као и свима осталим, који лично, писмено или телеграфично нам саучешће изјавише.

Бар, 18. августа 1912.

Ожалошћени: супруга Стане; син Никола; шћер Ивана; снаха Милица — са осталом родбином. Р. 172, бр. 793, 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Немилосрдна смрт на дан 19. августа ов. године отрже нам из загрљаја нашег никад непрежаљеног и незаборављеног мужа и оца

Сава В. Бошковића

народног посланика

поводом чега сматрамо за свету и особиту дужност изјавити највећу и доживотну благодарност *фег. Краљ. Височанству Престолонашљеднику Данилу*, који са топлим телеграфским саучашћем ублажи голему тугу и жалост нашу.

Вјечно благодаримо великодостојницима и свим пријатељима, који нас телеграфским и писменим саучашћима истински тјешеше.

Искрено благодаримо Пиперима и Спужанима, који на челу са командантом бригаде Вучинићем и осталим племенским старешинама у великом броју лично дођоше и милог покојника брацки ожалише.

Хвала свештенству на извршеном опјелу, као и г. учитељу Велашевићу, који се на гробу са покојником дирљивим говором опрости.

Вјечна хвала браћи Ђелопавлићима, који нас у великом броју походише, покојника брацки ожалише и до вјечне куће отпратише.

Једном рјечица на свагда оставиће благодарни свакоме ко ма чим придонесе да нам тешки бол и тугу олакша.

Орја Лука, 25. августа 1912.

У име ожалошћене породице, син Михаило Бошковић.

Р. 168, бр. 808 1,1